

Revisjonsrapport

Rapport

Rapporttittel

Tilsyn med Statoils egen oppfølging av endringer

Aktivitetsnummer

001000174

Gradering

☒ Offentlig

☐ Begrenset

☐ Strengt fortrolig

☐ Unntatt offentlighet

☐ Fortrolig

Involverte

Hovedgruppe

T1

Oppgaveleder

Rolf H Hinderaker

Deltakere i revisjonslaget

Tone Guldbrandsen, Johnny Gundersen, Odd Tjelta, Rolf H. Hinderaker

Dato

6.7.2016

1 Innledning

Petroleumstilsynet (Ptil) gjennomfører i år en tilsynsaktivitet med Statoil Utvikling og produksjon Norge (UPN) sin egen oppfølging av endringer. Tilsynsaktiviteten inkluderer verifikasjoner på to innretninger.

I perioden 18. april til 7. juni i år førte vi tilsyn med landorganisasjonene UPN Drift Nord, Åsgard og Åsgard B. Verifikasjon på innretningen Åsgard B ble gjennomført 2. – 4. mai med oppsummeringsmøte 4. mai. Ekstra intervju ble gjennomført 7. juni.

Tilsynsaktiviteten ble gjennomført med møter, intervjuer, dokumentgjennomgang og verifikasjon. Ledere på ulike nivå, fagarbeidere, entreprenøransatte, vernetjenesten og medlemmer i arbeidsmiljøutvalget (AMU) ble intervjuet. I aktiviteten fulgte vi særlig prosessen i endringsarbeidet og selskapets egen vurdering av effekten av endringene med tanke på helse, miljø og sikkerhet (HMS).

2 Bakgrunn

Statoil UPN er i gjennomføringsfasen for flere store endringsprogrammer. Selskapets oppfølging av disse programmene var tema for vår tilsynsaktivitet med selskapets forbedringsaktiviteter i fjor (revisjonsrapport 10. mars 2016, vår sak 12/204). Vi førte her tilsyn med selskapets landorganisasjon. I år vil vi føre tilsyn med hvordan endringene gjennomføres i UPNs organisasjon inkludert på innretningsnivå.

Hovedtemaene i tilsynsaktiviteten med forbedringsaktiviteter i 2015 er videreført i årets tilsynsaktivitet. Disse temaene er selskapets egen oppfølging, selskapets risikostyring og selskapets tilrettelegging for arbeidstakermedvirkning.

Aktiviteten er sentral i vår samlede oppfølging av HMS-aspekter ved Statoils endringsprogrammer.

Tilsynsaktiviteten er knyttet til vår hovedprioritering i 2016 om ledelsens ansvar.

3 Mål

Målet med tilsynsaktiviteten i UPN Drift Nord/Åsgard/Åsgard B var å verifisere at selskapets endringer har vært gjennomført og fulgt opp i henhold til myndighetenes krav, herunder at HMS-risiko blir identifisert og fulgt opp og at mulige HMS-forbedringer blir realisert.

4 Resultat

I tilsynsaktiviteten har Drift Nord (RO)/Åsgard (RE)/Åsgard B uttrykt at de pågående endringsprogrammene gjennomføres for å øke effektivitet og redusere kostnad, samtidig som sikker drift ivaretas. Det er ikke fastsatt spesifikke mål for HMS knyttet til endringsaktivitetene. Det er heller ikke satt egne mål for endringsaktivitetene når det gjelder mulige HMS-gevinster. I presentasjoner og intervjuer har selskapet lagt vekt på at sikker drift skal ivaretas ved god risikostyring i alle ledd i endringsarbeidet.

Selskapet har vist at endringene som implementeres følges opp gjennom ulike verktøy og prosesser. Statoil bruker betegnelsen *Egenevaluering* om en rekke oppfølgingsaktiviteter som på forskjellig vis dekker oppfølging av endringsaktiviteter. Her inngår blant annet bruk av ulike indikatorer, inspeksjoner og møtestrukturer. I *Ambisjon til handling* (A2A) integrert måltavle følger selskapet med på utviklingen i overordnede HMS-indikatorer. I intervjuer kom det fram at selskapet hadde vurdert om årsak til hendelser kunne knyttes til endringsaktiviteter, men at det så langt ikke var påvist en slik sammenheng. I risikomatriser og planer for revisjoner og verifikasjoner i forbindelse med Statoils endringsprosjekter, var det ikke synliggjort egne aktiviteter rettet mot eventuelle HMS-forhold hos entreprenører som påvirkes av endringene. Selskapet har så langt i år heller ikke utført andre revisjons- og verifikasjonsaktiviteter knyttet til de pågående endringsprogrammene innen Drift Nord, Åsgard og Åsgard B sitt ansvarsområde.

Vi har fått presentert hvordan selskapets prosess for risikostyring benyttes i endringsprogrammene.

Selskapet har presentert at de har gjennomført risikovurderinger på ulike nivå, både på forbedringsprogram STEP-, RO-, RE- og innretningsnivå, og identifisert risiko knyttet til endringsaktivitetene. Det er ikke konsekvent gjennomført risikovurderinger (A-standard gjennomganger) for endringsaktiviteter offshore Åsgard B.

Av intervjuene og dokumentgjennomgang kom det fram at det ikke er klar kommunikasjon mellom risikovurderingene på STEP- og innretningsnivå. Vi registrerte også at identifiserte risikoforhold i endringsaktiviteter ikke har generert oppfølging i form av revisjoner og verifikasjoner i Drift Nord/Åsgard/Åsgard B.

Formell medvirkning i endringsaktiviteter i Åsgard er blitt ivaretatt i kontaktmøter og i møter i Samarbeidsutvalget (SU). Vi finner ingen behandling av endringsaktiviteter i Åsgard sokkel-AMU (S-AMU). I utvalgte endringsaktiviteter har vi sett at det er ulike oppfatninger mellom arbeidstaker- og arbeidsgiversiden om interne retningslinjer og krav og hva som blir kommunisert og forstått. På Åsgard B er det også utfordringer med å legge til rette for at vernetjenesten kan få avsatt nok tid til å utføre nødvendig vernearbeid.

Åsgard har definert et forbedringspotensial innen lederskap og samhandling, og hadde lagt planer og satt i gang tiltak for å utvikle disse områdene. Våren 2016 var det planlagt en ny evaluering av ikke-tekniske barrierer på operasjonelt ledelsesnivå på Åsgard B.

Det ble i tilsynsaktiviteten identifisert ett avvik om arbeidstakermedvirkning, og to forbedringspunkter knyttet til tilrettelegging for arbeidstakermedvirkning og til etterlevelse av prosess for risikostyring.

5 Observasjoner

Ptils observasjoner deles generelt i to kategorier:

- **Avvik:** Knyttet til de observasjonene hvor vi mener å påvise brudd på regelverket.
- **Forbedringspunkt:** Knyttet til observasjoner hvor vi ser mangler, men ikke har nok opplysninger til å kunne påvise brudd på regelverket.

5.1 Avvik

5.1.1 Arbeidstakermedvirkning

Avvik:

Manglende behandling i AMU av endringsaktiviteter.

Begrunnelse:

Intervjuer og gjennomgang av etterspurte dokumenter i tilsynsaktiviteten viste at forbedringsprogrammet STEP i hovedsak var behandlet i kontaktmøter og i møter i Åsgard SU, og ikke i Åsgard S-AMU, der vernetjenesten er representert.

Tilsendte møtereferater fra S-AMU, kontaktmøter og SU viste at endringsaktiviteter fra STEP-programmet har vært tema i kontaktmøtene 26. november 2014, 12. mars 2015 og 30. juni 2015, og i SU 9. april 2015 og 2. september 2015. Vi finner ikke noe tilsvarende i møtereferatene fra S-AMU (3. juni 2015, 15. oktober 2015, 10. desember 2015).

Krav:

Arbeidsmiljøloven § 7.2 om arbeidsmiljøutvalgets oppgaver

5.2 Forbedringspunkter

5.2.1 Tilrettelegging for arbeidstakermedvirkning

Forbedringspunkt:

Mangelfull tilrettelegging for reell arbeidstakermedvirkning

Begrunnelse:

Det har vært og er flere endringsaktiviteter på Åsgard B som krever arbeidstakermedvirkning. Noen av disse ble omtalt positivt av representanter fra både arbeidstaker- og arbeidsgiversiden, mens det i andre aktiviteter kom fram ulike oppfatninger om interne retningslinjer og krav og hva som blir kommunisert og forstått.

I intervju fikk vi høre om flere aktiviteter der de ansattes representanter deltok, der de ansatte imidlertid opplever at de i liten grad er involvert i å lage mandatet for disse gruppene og at

deres synspunkt ikke ble tatt hensyn til, for eksempel ved etablering av ny rutine for erfaringsoverføring mellom skift og møter i kontrollrom.

Proessen med endring av hovedverneombudet (HVO) sin fristillingsgrad til aktivitetsstyrt tid for HVO har vært utfordrende for Åsgard og det måtte flere ekstraordinære møter i S-AMU til før saken ble avgjort. Ut fra tilsendte møtereferat kan vi ikke se at det har vært en systematisk behandling av mulige HMS-konsekvenser av en omlegging.

Arbeidstaker- og arbeidsgiversiden hadde ulik forståelse av hvordan interne krav til grad av fristilling for HVO i styrende dokument WR2362 skal tolkes, og var uenige om hvilke kriterier som skal legges til grunn for å vurdere når HVO kan fristilles. I intervju henviste ledelsen til føring i WR2362 med hensyn til beslutning om å fjerne fristilling av HVO, mens verneapparatet mener man må se på flere forhold og foreta en sjølstendig vurdering ut fra de lokale forhold. Verneombudene savner også kriterier for å vurdere aktivitetsstyring av HVO sin fristilling/nødvendig tid til vernearbeid.

Ett HVO på Åsgard B går annenhver tur på natt. I selskapets WR2362 står det at HVO normalt skal gå på dagtid (pkt. 7.2 fjerde avsnitt) og at avvik fra normen skal begrunnes, behandles og dokumenteres lokalt og informeres om i S-AMU. Ut fra de referatene vi har mottatt fra S-AMU, kan vi ikke se at dette har vært framlagt som egen sak der.

Det kom fram i intervju at en forutsetning for å endre fristilling for HVO var at en del av tidligere HVO-oppgaver skulle fordeles på de andre verneombudene. Retningslinjer for innhold, ansvar og fordeling av arbeidsoppgaver for å sikre ivaretagelse av arbeidstakermedvirkning i den nye organiseringen av vernetjenesten var ikke klargjort og implementert på Åsgard B.

Verneombudene på Åsgard B opplevde at det i deres arbeidshverdag ikke i tilstrekkelig grad blir lagt til rette for at de kan utføre nødvendig vernearbeid. Verneombudene opplever at de får beskjed om at de skal bruke den tida de trenger til vernearbeidet. Verneombudene sa i intervju at de opplevde at det er vanskelig å gå fra arbeidslaget i arbeidstiden. Dette gjelder også for entreprenørers verneombud. Entreprenørenes verneombud opplever at de er integrert i verneombudsarbeidet på Åsgard B. De deltar i daglige morgenmøter og på vernerunder. Men i og med at de har 100% fagjobb på planen, oppleves det som vanskelig å ta seg tid til verneombudsarbeid ut over dette.

Krav:

Arbeidsmiljøloven kap. 6 om verneombud

Rammeforskriften § 13 om tilrettelegging for arbeidstakermedvirkning

5.2.2 Risikostyring

Forbedringspunkt:

Mangelfull etterlevelse av prosess for risikostyring

Begrunnelse:

I møte i tilsynsaktiviteten med Statoils endringsaktiviteter 4. september 2014 (vår sak 12/204) presenterte Statoil sin prosess for vurdering av risiko forbundet med selskapets endringsprogrammer, både på selskapsnivå, UPN-nivå, RO-nivå, RE-nivå og innretningsnivå (dokument 2 i vedlegg B). I det samme møtet ble STEP-prosjektets prosess for vurdering av

risiko presentert (dokument 2 i vedlegg B). Det ble beskrevet at STEP gjorde en risikovurdering av hver aktivitet med en *one-pagers*.

I henhold til selskapets egne krav (RM100) skal risikovurderinger være sporbare. I presentasjoner og intervjuer ble det uttalt at utvalgte risikoer registreres og håndteres i Project Information Management System (PIMS)-verktøyet, ref. også selskapets GL0532 og selskapets brev til oss av 15. april 2016 (dokument 61 i vedlegg B). I selskapets forslag til beste praksis for risikovurderinger av STEP-aktiviteter (dokument 3 i vedlegg B) beskrives det at PIMS-verktøyet brukes til å følge opp tiltak. Beste praksis beskriver og viser eksempel på hvordan risikovurderinger kan gjøres på innretning, RE og RO nivå.

På Åsgard B var det gjennomført og dokumentert risikovurderinger av STEP-aktiviteter (workshop 12. mars 2015). I tilsynsaktiviteten har vi etterspurt om risikovurderinger utført av STEP (*one-pagers*) ble benyttet i disse vurderingene. Åsgard B har ikke kunnet bekrefte at STEP-risikovurderinger har vært benyttet som underlag i workshop 12. mars 2015, ref. selskapets e-post 15. juni 2016 (dokument 63 i vedlegg B).

Risikoforhold identifisert i STEP workshop 12. mars 2015 som kapasitet, kompetanse og arbeidspress er ikke synliggjort i risikomatriksen (PIMS) for Åsgard B oversendt i forbindelse med tilsynsaktiviteten, ref. også dokument 63 i vedlegg B.

I åpningsmøtet med landorganisasjonen 18. april 2016 ble Åsgard B sine pågående og kommende endringer presentert. *Etterlevelse og lederskap* (A-standard) ble presentert som verktøy for risikovurderinger av endringer. Dokumentgjennomgang og verifikasjoner offshore på Åsgard B viste følgende resultater for spesifikke endringsaktiviteter:

- Ombygging av sentralt kontrollrom (SKR): Dette har mandat og det er gjort en A-standard.
- Kjøpe-gjøre selv og Effektiv dag: Prosjekter som har mandater, men kunne ikke vise til gjennomførte A-standarder.
- Godkjennings- og prioriteringsmøte (GP-møte): Har utarbeidet en presentasjon for gjennomføring av møtet, men kunne ikke vise til gjennomført A-standard.

Krav:

Styringsforskriften § 13 om arbeidsprosesser, første ledd

Styringsforskriften § 16 om generelle krav til analyser, første ledd

6 Andre kommentarer

6.1 Selskapets oppfølging

I vårt tilsyn med selskapets forbedringsaktiviteter i 2015 observerte vi at det var få planlagte eller gjennomførte oppfølgingsaktiviteter (revisjoner og verifikasjoner) rettet mot selskapets endringsprogrammer, se vår rapport av 10. mars 2016, vår sak 12/204. Selskapet har i sitt brev av 15. april 2016 vist til at årets planer for oppfølging (revisjoner og verifikasjoner) i UPN inneholder flere aktiviteter som knyttes til selskapets endringsprogrammer.

Gjennom tilsynsaktiviteten ble vi orientert om selskapets risikoprosess som skal danne grunnlag for de interne oppfølgingsaktivitetene. Vi har gjennomgått oversendte risikokart og oppfølgingsplaner for Drift Nord, Åsgard og Åsgard B. Basert på disse er det vanskelig for oss å se en direkte sammenheng mellom risikoforhold knyttet til endringsprogrammene og revisjons- og verifikasjonsaktivitetene i gjeldende planer. Ut fra oversendte planer kan vi

ikke se at det så langt er utført revisjons- og verifikasjonsaktiviteter knyttet til de pågående endringsprogrammene innen Drift Nord, Åsgard og Åsgard B sitt ansvarsområde.

Vi er blitt orientert om en rekke oppfølgingsaktiviteter som selskapet benevner *Egenevaluering* og som på forskjellig vis også dekker oppfølging av endringsaktiviteter. Det er ikke laget en samlet plan for egnevalueringer. Eksempler på aktiviteter som inngår i egnevaluering er:

- Ulike møter for definering, oppfølging og kommunikasjon av risikoforhold knyttet til aktiviteter, blant annet produksjonssjefens møte annen hver uke med tilhørende skjema *HMS-risiko AO planperioden*, hvor det er oppmerksomhet på storulykkesrisiko.
- *A2A med Målstyring i Statoil (MIS)* integrert måltavle, hvor ledere måles på selskapets HMS-mål. Det er ikke satt spesifikke mål for HMS knyttet til endringsaktivitetene.
- Plattforminterne verifikasjoner (PIV) som følger en årsplan og består av både langsiktige tema og andre risikovurderte tema. PIV-temaene representerer generelle risikoforhold for innretningen, og er ikke registrert i PIMS.
- Ledelsesinspeksjoner/HMS-inspeksjoner, hvor Statoil uttalte at endringsaktiviteter er et fast tema.

6.2 Organisatoriske forhold

Vi ble i tilsynsaktiviteten informert om at sykefraværet på Åsgard B hadde økt fra 6% i 2014 til 8% i 2015 og at tallverdien for psykososial risikoindikator (PRI) viste en negativ trend. Vi ble videre vist oversikter over bruk av overtid og ble informert om at det ble jobbet med å redusere overtidsbruken.

Selskapet gjennomførte i 2015 et pilotprosjekt på Åsgard B om ikke-tekniske barrierer på operasjonelt ledelsesnivå. Resultatene fra dette pilotprosjektet ble presentert i tilsynsaktiviteten. Åsgard B hadde identifisert at organisasjonen hadde svakheter blant annet med risikovurderinger. På bakgrunn av resultatene hadde Åsgard B besluttet å gjennomføre tiltak og en ny måling i mai 2016.

6.3 Entreprenører

I intervjuer kom det fram at entreprenørene deltar i operasjonelle møter på Åsgard B, hvor risikoforhold relatert til daglige aktiviteter blir diskutert. Entreprenørene var i liten grad direkte involvert i UPNs pågående endringsprogrammer, men de ble informert om programmene i verneombudssammenheng. I Åsgard B sin risikovurdering av STEP-aktiviteter (dokument 4 i vedlegg B) er det indentifisert fare for arbeidspress ved økt fokus på effektivitet og bruk av fastpris for ISO-leverandør. I risikomatriser og planer for revisjoner og verifikasjoner i forbindelse med Statoils endringsprosjekter, var det ikke synliggjort egne aktiviteter rettet mot eventuelle HMS-forhold hos entreprenørene. Heller ikke eventuelle risikoforhold i forbindelse med bytte av vedlikeholds- og modifikasjons-entreprenør var synliggjort i disse planene.

7 Deltakere fra Petroleumstilsynet

Johnny Gundersen, boring og brønnteknologi
Odd Tjelta, prosessintegritet
Tone Guldbrandsen, arbeidsmiljø

Rolf H. Hinderaker, konstruksjonssikkerhet (oppgaveleder)

8 Dokumenter

Dokumenter som ble benyttet under planlegging og gjennomføring av aktiviteten er listet i vedlegg B.

Vedlegg A

Oversikt over deltakere på møter og intervjuet personell.

Unni Sandbakken var Statoils observatør i tilsynsaktiviteten med Drift Nord/Åsgard/Åsgard B.